

MINTAQADA MILLIY TURIZM BRENDINI SHAKLLANTIRISHDA IQTISODIY INNOVASION RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA BARQARORLIGI TAHLILI

Bozorov Samar Safarovich

Iqtisodiyot va pedagogika universiteti NTM assistenti

E-mail: bozorovsamar1982@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14551621>

Annotatsiya: Ushbu maqolada milliy turizm brendini shakllantirishda iqtisodiy innovasion rivojlanish tendensiyalariuning barqaror rivojlanishni ta'minlashdagi o'rni juda muhimdir. Bugungi kunda turizm sohasida barqarorlik va atrof-muhitni muhofaza qilishga e'tibor qaratish, nafaqat ekologik jihatdan toza turizmni rivojlantirish, balki milliy brendning global miqyosda raqobatbardoshligini oshirish uchun ham zarurdir. Bugungi kunda turizm sohasida yashil iqtisodiyotning roli tobora ortib bormoqda. Bu, ayniqsa, atrof-muhitni himoya qilish, tabiiy resurslarni tejash va barqaror rivojlanishni ta'minlashni istagan mamlakatlar uchun muhim ahamiyatga ega. O'zbekistonda mintaqalarning iqtisodiy barqarorligini ta'minlash, hududlarni innovasion iqtisodiy rivojlantirish borasida keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda.

Kalit so'zlar: Yashil iqtisodiyot, milliy turizm, tendensiya, ekologik iqtisodiyot, atrof-muhit iqtisodiyoti, yashil siyosat, Xalqaro iqtisodiy munosabatlar nazariyasi, iqtisodiyotni modernizatsiyalash, innovatsion iqtisodiyot.

Kirish

Kichik va o'rta biznesni qo'llab-quvvatlash orqali milliy turizm brendini shakllantirishda innovasion yechimlarni joriy qilish orqali kichik va o'rta biznesni rivojlantirish mintaqaviy iqtisodiy o'sish uchun muhimdir. Buning uchun davlat va xususiy sektor hamkorligi, moliyaviy yordam va konsalting xizmatlari taqdim etiladi. Xalqaro hamkorlik va investitsiyalarni jalb qilish orqali xorijiy investitsiyalarni jalb qilish va xalqaro hamkorlikni rivojlantirish Innovatsiyalarni mintaqaviy iqtisodiyotga joriy etishda muhim o'rin tutadi. Bu jarayonda xalqaro tajriba almashish, texnologiyalarni import qilish ahamiyatga ega.

O'zbekiston mintaqalarining ijtimoiy-iqtisodiy ko'rsatkichlari turli tendensiyalarga ega. Mintaqa iqtisodiyotida milliy turizm brendini shakllantirishda innovasion rivojlantirish tendensiyalari zamonaviy iqtisodiy model va texnologiyalarni joriy qilish orqali mintaqalarning raqobatbardoshligini oshirish va barqaror rivojlanishni ta'minlashga qaratilgan.

Milliy turizm brendini shakllantirishda yashil iqtisodiyotning ahamiyati, birinchi navbatda, mamlakatning ekologik mas'uliyatini namoyish etish va tabiiy resurslarni asrashga qaratilgan strategiyalarni amalga oshirish orqali ko'rsatiladi. Bu orqali nafaqat atrof-muhitga bo'lgan ta'sir kamayadi, balki turizmni rivojlantirishning barqaror modeli yaratiladi, bu esa mamlakatni dunyo miqyosida e'tirof etilishiga yordam beradi.

Barqaror turizm—bu ekologik toza va ijtimoiy mas'uliyatli turizmni anglatadi. Yashil iqtisodiyot tamoyillari asosida barqaror turizmni rivojlantirish, milliy brendni shakllantirishda muhim o'rin tutadi. Bunday turizm nafaqat ekologik jihatdan, balki ijtimoiy va iqtisodiy jihatdan ham barqaror rivojlanishni ta'minlaydi. Barqaror turizmni rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari quyidagilardir:

Tabiiy resurslarni samarali boshqarish: Tabiiy hududlarda sayohat qilishda atrof-muhitni muhofaza qilish, resurslarni tejash va ularni qayta tiklash amaliyotlarini qo'llash zarur.

Mahalliy aholini qo'llab-quvvatlash: Barqaror turizm, mahalliy aholi uchun ish o'rinlari yaratish va ularning turmush darajasini oshirishga yordam beradi. Bu, o'z navbatida, mamlakat iqtisodiy barqarorligini ta'minlaydi.

Ekoturizmni rivojlantirish: Ekoturizm faoliyatlarini rivojlantirish, tabiiy va madaniy merosni saqlash orqali milliy brendni ekologik mas'uliyatli turizm yo'nalishida tanitish mumkin.

Energiya samaradorligi va chiqindilarni kamaytirish: Barqaror turizmni amalga oshirishda energiya samaradorligi, qayta tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanish, chiqindilarni kamaytirish va qayta ishlash masalalari ham muhim ahamiyatga ega.

Masalaning qo'yilishi va tadqiqot usuli

Yashil iqtisodiyotning milliy turizm brendini shakllantirishdagi o'rni shundaki, brendning ekologik va ijtimoiy mas'uliyatini namoyish etish orqali mamlakatni tanitish mumkin. Yashil iqtisodiyot asosidagi turizm brendi, ayniqsa, ekologik ongli sayohatchilar uchun jozibador hisoblanadi. Bunday turizm yo'nalishlari, o'zining ekologik mas'uliyatiga, innovatsion va barqaror rivojlanish tamoyillariga asoslanib, mamlakatni dunyo bo'ylab mashhur qiladi.

Bu davrda iqtisodiy adabiyotlarda "atrof-muhit iqtisodiyoti" deb nomlangan yangi yo'nalish paydo bo'ldi. Ushbu yo'nalish doirasida iqtisodiy faoliyatning atrof-muhitga ta'siri natijasida yuzaga kelayotgan ijtimoiy-iqtisodiy oqibatlar talqin etila boshlandi. Unga muvofiq ekologik muammolarni amaldagi iqtisodiy munosabatlar doirasida hal etish va xalqaro darajada umumlashtirilishi zaruriati paydo bo'ldi va shular yuzasidan ilg'or fikrlar shakllandi [2].

Tadqiqot natijalari

Global bozorga chiqish: Yashil turizmning ommaviylashishi orqali mamlakatning ekologik turizmni rivojlantirganligi tan olinadi.

Ekologik sertifikatlar va markalar: Yashil iqtisodiyot asosida ishlab chiqilgan turizm xizmatlari ekologik sertifikatlariga ega bo'lishi mumkin. Bu esa brendning ekologik jihatdan mas'uliyatli ekanligini ko'rsatadi.

Milliy turizm brendini shakllantirishda barqaror rivojlanishga hissa qo'shishning bir necha yo'llari mavjud:

Yashil iqtisodiyot orqali turizm, qayta tiklanadigan energiyalardan foydalanish va ekologik toza transport tizimlarini joriy etish mumkin. Bu, o'z navbatida, iqlim o'zgarishiga qarshi kurashishda muhim ahamiyatga ega.

Yashil iqtisodiyot, shuningdek, iqtisodiy-ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashga yordam beradi. Turizm sektoridagi barqarorlik, mahalliy aholi uchun yangi ish o'rinlari yaratish, iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish va atrof-muhitni muhofaza qilishga asoslanadi.

Yashil turizm orqali milliy brend o'zining ekologik mas'uliyatini namoyish etadi va raqobatbardoshligini oshiradi, bu esa global bozorga chiqishda katta yordam beradi.

Xulosalar

Mintaqada milliy turizm brendini shakllantirishda iqtisodiy innovatsion rivojlanish tendensiyalari va barqarorlikni ta'minlashda, innovatsion texnologiyalarni joriy etish,

ekoturizmni rivojlantirish, mahalliy iqtisodiyotni qo'llab-quvvatlash va madaniy merosni saqlash kabi omillar milliy brendni shakllantirishda asosiy ahamiyatga ega. Barqaror rivojlanishning ta'minlanishi orqali, turizm sohasida iqtisodiy, ijtimoiy va ekologik muvozanatni saqlab qolish mumkin. Bu esa o'z navbatida, milliy turizm brendining raqobatbardoshligini oshiradi va uning uzoq muddatli muvaffaqiyatini ta'minlaydi.

References:

1. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2018 yil 20 oktabrdagi "2030 yilgacha bo'lgan davrda barqaror rivojlanish sohasidagi milliy maqsad va vazifalarni amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 841-sonli qarori.
2. Beder, S. 2011, 'Environmental economics and ecological economics: the contribution of interdisciplinary to understanding, influence and effectiveness', Environmental Conservation, vol. 38, no. 2, pp. 140-150.
3. SPASH 2011. Social Ecological Economics: Understanding the Past to See the Future. The American Journal of Economics and Sociology. Volume70, Issue2 April 2011. <https://doi.org/10.1111/j.1536-7150.2011.00777.x>
4. Mukhitdinov, K. S., & Rakhimov, A. N. (2020). Empirical models which were built for each sector of the service sector to the population of the region. South Asian Journal of Marketing & Management Research, 10(12), 72-85.
5. Imomnazar, T., Samar, B., & Gulasal, T. (2024, January). Developing innovative entrepreneurship. In The 4th International scientific and practical conference "Contemporary challenges of society and ways to overcome them"(January 30-February 02, 2024) Tallinn, Estonia. International Science Group. 2024. 297 p. (p. 33).
6. Raximov, A. N. (2024). Raqamli iqtisodiyot sharoitida sanoat tarmoqlarini rivojlantirishning ilmiy-uslubiy asoslari. Spanish Journal of Innovation and Integrity, 43-48.
7. Tursunov, I., Nasrullayev, F., & Bozorov, S. (2023). Raqamli iqtisodiyot sharoitida kichik va o'rta biznes boshqaruvini takomillashtirish yo'llari. Innovatsion texnologiyalar, 52(04).
8. Djorayev, F. (2023). Agroklaster tizimini optimallashtirish usullari: noaniklikni algoritmi va modeli yordamida minimallashtirish. Iqtisodiyot va talim, 24 (6), 306-314.
9. Жураев, Ф. Д., & Рахимов, А. Н. (2017). Введение в математический анализ и некоторые топологические понятия, раскрываемые с помощью метрики. Вестник науки и творчества, (6 (18)), 21-27.
10. Rakhimov, A. M. (2019). Important of bank deposit policy in expanding of the deposit base of commercial banks. Экономика и бизнес: теория и практика, (5-2), 198-200.